

KIM CLIJSTERS

O V I A Ţ Ă

Frank Van de Winkel

Traducere din franceză de
Valentin Protopopescu

Titlul și subtitlul originale: *Kim Clijsters: Une Vie.*

Autor: Frank Van de Winkel.

Copyright © La Boîte à Pandore

© Publica, 2019, pentru ediția în limba română

Toate drepturile rezervate. Nicio parte din această carte nu poate fi reprodusă sau difuzată în orice formă sau prin orice mijloace, scris, foto sau video, exceptând cazul unor scurte citate sau recenzii, fără acordul scris din partea editorului.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

VAN DE WINKEL, FRANK

Kim Clijsters : o viață / Frank Van de Winkel ; trad. din franceză de

Valentin Protopopescu. - București : Publica, 2019

ISBN 978-606-722-353-8

I. Protopopescu, Valentin (trad.)

929

VICTORIA BOOKS este un imprint al editurii PUBLICA

EDITORI: Cătălin Murăru, Silviu Dragomir

DESIGN: Alexe Popescu

REDACTOR: Ruxandra Tudor

CORECTORI: Rodica Crețu, Elena Bițu

DTP: Dragoș Tudor

CUPRINS

Introducere.....	7
1. O fetiță debordând de energie	11
2. Leo, de la condiția de superfotbalist la cea de supertată.....	63
3. Alice în țara minunilor.....	83
4. Tornada devine campioană mondială.....	121
5. Prețul pentru a deveni numărul 1.....	163
6. Vreau să fiu mamă.....	205
7. Icoanele King, Navratilova și Williams	251
8. Cum scrie istoria o mamă	271
Concluzie.....	339
Mulțumiri.....	345
Kim Clijsters pe scurt.....	347
Palmares și recompense primite de Kim Clijsters ca jucătoare profesionistă	349
Locul lui Kim Clijsters în istorie (6 ianuarie 2019)...	353
Post-scriptum	357
Surse.....	365
Bibliografie.....	367

INTRODUCERE

În căutarea omului din spatele fenomenului

În 2011, Kim Clijsters se afla pe poziția a șaisprezecea în clasamentul celor mai influente o sută de personalități ale lumii, ierarhie realizată în fiecare an de una dintre principalele reviste americane de informații, *Time Magazine*. Ea i-a devansat cu acel prilej pe președintele american Barack Obama, pe ministrul afacerilor externe al aceluiași lider de la Casa Albă, Hillary Clinton, pe candidatul la Premiul Nobel pentru Literatură, Jonathan Franzen, pe artistul chinez Ai Weiwei, dar și pe cel care conducea în acea perioadă Banca Centrală Europeană, Jean-Claude Trichet. Kim Clijsters este singura sportivă care figurează în clasamentul cu pricina. Trebuie să căutăm mult în spatele ei, la locul 87, pentru a descoperi următorul sportiv de pe listă, nimeni altul decât Lionel Messi.

Și ce lume bună printre cei care urmează în acest clasament! Somități de orice fel, persoane de referință din toate domeniile... La vederea numelor, înțelegem imediat că acest clasament este unul foarte serios, cu

atât mai mult cu cât se știe că *Time* nu are nimic din acele tabloide care publică ierarhii, unele mai trăsnite și mai plictisitoare decât altele și al căror unic criteriu de selecție a persoanelor din clasament este celebritatea lor în lumea showbizului sau a publicității. Dar cum se face că sportiva belgiană Kim Clijsters se regăsește promovată pe o poziție atât de înaltă într-un clasament extrem de onorant?

De ce sunt atâția oameni care asociază numele lui Kim Clijsters cu imaginea unei femei pline de energie, solidară și simpatică, o femeie care, în ciuda succesului ei ca star mondial al tenisului, a știut să rămână cu picioarele pe pământ? Și cum este posibil ca aceeași persoană să reușească să reziste după ce a asistat la divorțul părinților ei, apoi la decesul acestora, unul după altul, din cauza cancerului, în timp ce ea însăși, dedicată mai bine de patru ani unei relații amoroase care a sfârșit dezastruos, a putut să supraviețuiască inclusiv unor accidentări grave, care au afectat-o succesiv? Cum a fost posibil ca această sportivă să reușească o revenire la vârful tenisului mondial de pe o treaptă inferioară a clasamentului, fără a neglija câtuși de puțin educația fetei sale?

Unde anume a fost în stare să găsească motivația necesară ca să ducă la capăt, la sfârșitul carierei, obiective care îi păreau cu totul inaccesibile cu câțiva ani înainte, chiar dacă pe atunci ea se găsea în top?

Pe scurt, cum a reușit Kim Clijsters să nu se lase doborâtă de valurile vieții, astfel încât să găsească drumul spre succes?

Vă propun să descoperiți în mod cronologic povestea acestei vieți incredibile, fapt care vă va permite să urmăriți dezvoltarea personală și sportivă care a făcut din Kim Clijsters o persoană ieșită din comun.

O vom urmări din copilăria neliniștită și vom asista la marea prăpastie, una permanentă și dificilă, dintre școală și tenis, care a fost de fapt adolescența ei. Vom vedea cum această flamandă atât de tânără a fost aruncată prematur în realitatea lumii adulte, ca urmare a numeroaselor deplasări în străinătate cerute de cariera sportivă, a decesului părinților ei și a iubirii pentru un tânăr australian.

Veți retrăi primele succese și momentele în care Kim Clijsters trecea de pe un teren pe altul, ca o Alice în țara tenisului. Veți vedea cum, împietrită de admirație față de idolul său, se va înclina în fața lui Steffi Graf la Wimbledon, cum va pătrunde în cercul extrem de select al celor mai bune jucătoare din lume și cum va duce o luptă încrâncenată cu Justine Henin pentru statutul de numărul 1 mondial, o luptă uneori dureroasă, mai ales în urma unor declarații făcute de tatăl lui Kim.

Veți descoperi lentul progres înregistrat înainte ca ea să înțeleagă că pretindea prea mult de la corpul său, veți afla despre accidentările de lungă durată și despre cum s-a întâmplat ca o relație de dragoste să se sfârșească la telefon...

Dar cum se face că, în împrejurări în care noi ne-am fi recunoscut înfrânți de mult timp, ea a știut să renască, angajându-se într-o nouă poveste de iubire, câștigând în sfârșit primul ei titlu de Grand Slam? Îi vom împărtăși și momentele în care a avut impresia că a făcut destul, că a ajuns la capătul călătoriei, sentiment întărit de faptul că reprimase de prea multă vreme profunda năzuință de a avea copii, o dorință pe care a sublimat-o așa cum a putut mai bine, sprijinind financiar diferite asociații care ajută copiii din toată lumea, până când a înțeles că asta nu mai era de ajuns.

În 2008, ea a adus pe lume o fetiță, pe Jada, într-o perioadă în care tatăl său suferea de cancer în fază terminală.

Putea oare să fie mândră de sine și să se bucure pur și simplu de viață? Așa ceva ar fi fost împotriva sângelui patern ce-i curgea prin vene, prin urmare Kim a reluat drumul către terenurile de tenis și a reușit un incredibil come-back.

În consecință, dacă am acordat un loc important părintelui său, Leo, în cel de-al doilea capitol, nu am procedat astfel din întâmplare, ci pentru că el a exercitat o mare influență asupra lui Kim, una de o amploare pe care nu o putem bănuși în întregime. Viziunea acestuia asupra felului în care trebuiau gestionate relațiile cu presa, de pildă, a cântărit foarte mult asupra manierei în care Kim a stabilit și a întreținut legăturile cu jurnaliștii. Mai există numeroase paralele de stabilit între tată și fiică.

La sfârșitul cărții am consacrat un capitol icoanelor tenisului feminin, acelor femei care și-au depășit simpla condiție de sportive din lumea tenisului, fiecare în felul său, contribuind chiar la evoluția societății în ansamblu.

Lectură plăcută!

Frank Van de Winkel

Schepdaal

5 octombrie 2015

1

O fetiță debordând de energie

Acum câțiva ani, Kim Clijsters explica într-o conferință de presă la Miami că dimineața, când se trezește, preferă să asculte păsările cântând decât claxoanele taxiurilor. A adăugat că n-ar putea niciodată să trăiască într-un oraș ca New York, chiar dacă îi făcea plăcere să meargă acolo din când în când, în ciuda faptului că în acest oraș cunoscuse cele mai mari triumfuri.

În Opitter, unde își are reședința, deși sunt șanse minime să fie trezită de zgomotul taxiurilor, există condiții foarte asemănătoare, fiind vorba despre ciripitul păsărilor care o întâmpină dis-de-dimineață, îndeosebi în apropierea rezervației naturale de la Grens Park Kempen-Broek, unde sunt foarte numeroase.

Opitter este un cartier liniștit și încântător din orașul Bree, care numără puțin peste două mii de locuitori. Localitatea este situată în nord-estul Belgiei, în provincia Limburg, plămânul verde al Flandrei, la o aruncătură de băț de Olanda.

Opitter este mândria localității Bree datorită magazinelor sale, a instalațiilor pentru practicarea echiatației și a ciclismului, mai ales a celor din parcul din Itterdal și din împrejurimile Pollismolen, o moară de apă refăcută. Potrivit informațiilor oferite de biroul de turism din Bree, Kim Clijsters s-ar plimba și s-ar antrena în pădurile din împrejurimi. O altă mândrie a cartierului, biserica gotică din Saint-Trudon, construită din marnă galbenă, merită un ocol, la fel și retablul care datează din veacul al XVI-lea și înfățișează Patimile lui Hristos. Dacă sportiva flamandă caută un loc în care să se retragă pentru reflecție, poate oricând să găsească un refugiu în capela Onze-Lieve-Vrouw-der-Bedrukten și să aprindă o lumânare în acest spațiu dedicat pelerinajului. La fel ca toți membrii familiei sale, știe pe de rost fiecare vitraliu al capelei.

Opitter face parte din acele localități rurale în care toată lumea cunoaște aproape pe toată lumea, în care oamenii trăiesc în relații de prietenie unii cu alții și în care timpul pare să se scurgă mai încet decât la New York.

Dacă se intersectează cu Kim în timpul plimbărilor pe jos, cu bicicleta sau cu mașina, localnicii îi fac un semn cu mâna sau o salută spunându-i: „Bună ziua”, așa cum fac și când își întâlnesc părinții sau bunicii, deoarece pentru ei Kim este o vecină, nu o celebritate. Iar lucrurile stau la fel și în „marele” Bree, care numără aproape cincisprezece mii de locuitori.

Oricât de mult am căutat în Bree, nu vom găsi un muzeu dedicat lui Kim Clijsters. La Opitter, pe strada Itterplein, nu există decât o fântână și o sală care îi poartă numele, aceasta din urmă fiind adăpostită într-o fermecătoare casă comunală, o străveche mănăstire agustiniană, care datează din 1659. Acesta este felul

în care oamenii din Opitter și Bree trăiesc alături de celebrii lor concetățeni, cum era deja Leo, tată lui Kim. Familia Clijsters și burgmeisterul din epocă, Jaak Gabriels, au o relație strânsă și, în broșura turistică publicată de comunitate în 2012, acesta din urmă îi descrie pe cei din neamul Clijsters ca fiind „cel mai bun atu” al localnicilor. Fântâna, dar și numele sălii din casa comunală sunt două inițiative ale consiliului comunal.

Fântâna, compusă din trei figuri feminine din bronz, așezate pe o tipsie curbată, a fost realizată de artistul Stefan Bongaerts. Cele trei reprezentări feminine exprimă amploarea talentului dovedit de Kim la lucru, aceasta executând o lovitură de dreapta și realizând unul dintre faimoasele ei șpagate pe terenul de tenis. Artistul susține că, dacă privim mai îndeaproape, nu este dificil să-i recunoaștem figura, una dolofană, cu o ușoară bărbie dublă și cu o frunte înaltă.

Acesta sunt reprezentările lui Kim care vor servi drept ilustrație pentru coperta broșurii din 2012, introduse între literele care compun cuvântul BREE.

Ca să înțelegem motivele pentru care Kim a fost onorată astfel, trebuie să revenim la începutul anilor 1980. Ca fotbalist, Leo Clijsters mergea uneori să se relaxeze în sauna de la Tennisedel din Genk, un luxos complex dedicat practicării sportului și sănătății și situat la 25 de kilometri de Opitter. Micuța Kim îl însoțea cu plăcere pe tatăl ei.

„Acolo a văzut prima oară oameni jucând tenis. Copila a întrebat atunci dacă poate să încerce și ea să joace. Și așa s-a pus în mișcare trenul”, declara Leo. Când este întrebată despre motivele care au împins-o să înceapă să practice tenisul, Kim răspunde de fiecare dată că nu-și amintește prea bine. „Am doi verișori care sunt complet nebuni după tenis și care mi-au transmis

virusul. La început încercam pur și simplu să trimit cât mai multe mingi cu racheta peste fileu, dar am depășit foarte repede acest prim obiectiv”, precizează Kim.

De la mama sa, Els Vandecaetsbeek, o fostă gimnastă, a moștenit suplețea, iar de la tatăl ei, un corp bine construit și robust. Din cea mai fragedă copilărie, Kim și sora ei, Elke, mai mică decât ea cu optsprezece luni, au fost mari amatoare de tenis, iar părinții lor au privit această pasiune cu bucurie. Însă faptul că reședința familiei se transformă în teren de tenis avea să presupună multă energie și mult timp din partea lui Els și a lui Leo.

Și-atunci, acesta din urmă a avut o idee. În cazul în care câștiga Gheata de Aur acordată celui mai valoros fotbalist belgian, el avea să construiască un teren de tenis adevărat în grădina casei familiei sale. Acest eveniment are loc în 1988, an în care Leo primește trofeul atât de dorit. Tatăl își ține promisiunea, dar ce deziluzie! Fetele sale nu dispută mai mult de 20 de partide pe terenul strălucitor de nou.

Pariul

La Tennisedel, copiii pot să descopere bucuriile tenisului încă de la 4 ani. Dimensiunile terenului, rachetele și mingile sunt adaptate vârstei lor. Kim a fost înscrisă în club la 5 ani, cu toate că era nevoie de un drum de aproximativ o jumătate de oră cu mașina pentru a ajunge la destinație. La 6 ani, fetița a intrat în lumea competițiilor, după cum putem citi pe site-ul ei. Cu sora ei Elke lucrurile au stat la fel. Bart Van Kerckhoven, un tânăr sportiv amabil, le-a devenit antrenor. El a spus despre

Kim că „era talentată, asta se vedea cu ochiul liber: coordonare ochi-mână, joc de picioare, fizic. Felul în care urmărirea mingea cu privirea, felul în care se poziționa, felul în care lovea mingea: imposibil să te înșeli”. Dar încă și mai surprinzătoare era capacitatea fetiței de a controla mingea. Kim plasa mingile în locurile în care trebuia, anticipând perfect, simțind când trebuia să joace în profunzime sau să atace la fileu. Înțelegea foarte rapid cum trebuia jucat. Când antrenorul i-a cerut să-și plaseze piciorul stâng mai spre interior, nu a avut nevoie decât de două zile ca să-și formeze automatismul. Pe scurt, era o elevă model.

Când avea doar 8 ani, iar Elke, 6, Bart Van Kerckhoven a pus ră mâșag cu un prieten că una dintre fetițe avea să ajungă în top 20 al jucătoarelor profesioniste. El a explicat că surorile erau de neoprit. La 7 ani, Kim ar fi spus că dorea să facă parte dintre cele mai bune jucătoare de tenis pe plan mondial. Anecdota pare să fie confirmată de declarațiile lui Kim cu prilejul unei conferințe de presă susținute într-un turneu din străinătate. Când a fost întrebată despre clipa în care a fost fermecată de sportul alb, ea a răspuns: „Probabil atunci priveam turneele de Grand Slam la televizor. Cred că aveam în jur de 7 ani”.

Elke Clijsters a impresionat încă și mai mult decât sora ei. Van Kerckhoven, și nu doar el, a prevăzut că mezină familiei Clijsters avea să ajungă mai departe decât sora ei. După spusele lui, Elke simțea mai bine jocul, anticipa aproape la fel cum o făcea fostul număr unu mondial, Martina Hingis.

Însă Kim a dat dovadă de o mai mare determinare și de o sănătate de fier. Din toate punctele de vedere, ea se va dovedi mai valoroasă decât celelalte jucătoare de vârstă ei. „Nu am cenzurat-o niciodată și cred că îmi este

recunoscătoare pentru asta, deoarece tenisul ei este bazat pe calitățile sale naturale, și nu pe prejudecățile altora”, își amintește Van Kerckhoven. Într-adevăr, Kim se va arăta recunoscătoare față de primul ei antrenor: „De foarte mică loveam puternic. Unii antrenori doreau să mă pondereze în această privință, dar, din fericire, eu îl aveam pe Bart. El spunea mereu: «Lăsați-o să joace așa cum știe. Câtă vreme pune mingea în interiorul liniei, această forță este un mare avantaj!»”.

Fata avea energie cât pentru zece. Când grupa cu care se antrena termina antrenamentul extenuată, Kim își începea antrenamentul personal și nu era deloc o surpriză să fie văzută făcând exerciții de încălzire cu grupa următoare – iar asta se întâmpla adeseori.

Era nevoie des să fie ponderată, așa cum o demonstrează o altă declarație despre entuziasmul și pasiunea ei fără limite, oferită de antrenorul său: „Mereu le dădeam copiilor să execute exercițiile o dată, acasă; după două săptămâni, cei mai mulți uitau să le mai facă, în timp ce Kim le executa de două ori”.

La 8 ani a fost selecționată pentru a participa la antrenamentele de nivel regional. Această selecție confirmă faptul că a fost remarcată foarte rapid, fiind considerată o tânără sportivă cu mare potențial.

Kim se simțea bine la club, era ca acasă, cu toate că deja frecventa și alte cluburi. După ce termina antrenamentul, îi făcea plăcere să mai zăbovească acolo. Trimeea câteva mingi la perete, participa la câteva schimburi scurte de simplu sau dublu, juca și cu alți copii. Orice era bine, doar să nu stea locului, în tăcere. Se juca și în pădurile din împrejurimi cu aceeași energie care, mai târziu, o va determina să danseze la o petrecere de puști, chiar dacă a fost prima pe ringul de dans: îi plăcea să participe la activități alături de ceilalți și să-i

tachineze. Van Kerckhoven a declarat că „era o adevărată maimuțică neastâmpărată. Nu se putea să întorci spatele și să nu faci ea ceva”. Îi sărea în spate antrenorului sau îl suna dându-se drept un jurnalist care „începea să-i pună întrebări cât se poate de tâmpite”. Van Kerckhoven o considera „șefa găștii”, dar în sensul pozitiv al cuvântului, deoarece avea mereu inițiativă.

Chiar dacă tenisul nu a fost pentru Kim decât o modalitate de a-și petrece timpul, o făcea cu multă intensitate.

Șapte până la opt ani de formare la Tennisdel, până la cinci ședințe pe săptămână... Și totuși anumite exerciții seamănă mai degrabă cu niște jocuri de copii decât cu practicarea unui sport de competiție, așa cum se poate vedea la televizor.

Miniturnee

Câteva ani mai târziu, Ivo Van Aken a avut și el un rol fundamental în cariera lui Kim Clijsters, ducând tenisul din Flandra la un nivel înalt. Acesta a fost directorul Vlaamse Tennis Vereniging (VTV) – aripa flamandă a Federației Belgiene de Tenis –, responsabil cu formarea jucătorilor și a cadrelor. Van Aken era în căutarea unor idei noi în privința metodologiei de antrenament, de exemplu, biomecanica și psihologia. El s-a dovedit un pionier și în alt domeniu, ajutând la constituirea primei școli sportive de nivel înalt consacrate exclusiv jucătorilor de tenis. De-atunci, jucătorii talentați între 12 și 18 ani pot urma simultan un curs de formare sportivă la Centrul VTV, la Wilrijk, aproape de Anvers, și un